Z północy... ... na południe

Ziel3 | Cíl3 Ahoj sousede, Hallo Nachbar. 2007-2013, www.ziel3-cil3.eu

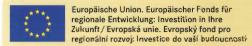
Ścieżka rowerowa Odra - Nysa

Źródło Nysy w Czechach - Zittau - Görlitz - Bad Muskau v Sasku

1tyn Artystyczny Ludwigsdorf

Od źródła do Zittau	4
Z Zittau do Görlitz	6
Informacje turystyczne i miejsca serwisowe	7
Profil wysokościowy od źródła do Forstu	10
Wyjaśnienia piktogramów na mapie przeglądowej	10
Görlitz	12
	14
Ścieżka rowerowa Odra - Nysa przejrzyście	16

Wydawca: Touristische Gebietsgemeinschaft NEISSELAND e.V.

I Nísa o.p.s.

Tekst: Anett Böttger
Nakład: 9.000 egzemplarzy

Skład i opracowanie graficzne:

ENO Media

Entwicklungsgesellschaft

Niederschlesische Oberlausitz s.r.o.

Zdjęcia: V. Błáha, M. Daniel-Rublack, C. Gerlach, A. Koalick,

R. Pech, A. Römisch, R. Schäfer, S. Wenzel, Park Głazów Narzutowych w Nochten, Młyn Ar

Park Głazów Narzutowych w Nochten, Młyn Artystyczny Ludwigsdorf, TGG Park Przyrodniczy Zittarer Gebirge/ Oberłausitz e. V., Plugge, Miasto Görlitz, Wyspa Kultury Einsiedel, Neiße-Tours, Biuro kontaktowe Wolfsregion Lausitz, Pila Sagar, Fundacja Fürst-Psickler-Park, Kolej Leśna Muskau

Materiały mapowe: © KARTOGRAFIE HP und SHOCART s.c.o.

Druk: Drukarnia RK TISK, Jičín

Ścieżka rowerowa Odra - Nysa łączy region Liberecki w Czechach Północnych z Bałtykiem po stronie niemieckiej. Trasa wzdłuż granicy niemiecko - polskiej należy do najpopularniejszych w Niemczech dla wszystkich, którzy jadą na urlop rowerem. W analizie spracowanej Ogólnoniemieckim Klubem Rowerzystów (ADFC) na rok 2010, umieściła się ta wschodnia dalekobieżna trasa rowerowa między cztery najpopularniejsze. Między źródłem Nysy w Novej Vsi (CZ) i wyspą Usedom wynosi odległość około 630kilometrów. Około 170 kilometrów prowadzi przez obszar Saksonii i Czech.

Słynne ogrodowe dzieło artystyczne znajduje się w Geoparku Muskauer Faltenbogen, który jest wyjątkowym rolniczym i kulturalnym obszarem przyrodniczym.

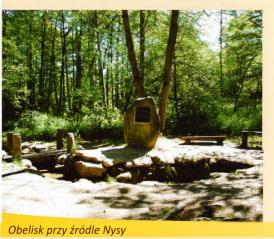
Rowerzyści jadą zazwyczaj po oddzielnych drogach z matym przewyżezeniem i w matej odległości od Nysy. Razem z broszurką otrzymujecie kompleksowy przewodnik. Przejrzyście spracowane typy pomogą Wam, abyście spędzili urlop peten niezapomnianych wrażeń na tym unozmaiconym obszarze przygranicznym.

Turysta wjedzie na trasę w pograniczu czeskopolsko-niemieckim, pojedzie wzdłuż biegu rzeki przez siare miasta z bogatą historią, zanurzone w marzeniach miasta, romantyczne parki
i sielanke doliny. Pojedzie przez lasy, pola i łaki.
Opiaca się zaplanować dostateczną ilość czasu
na podróż wzdłuż Nysy, na przykład na odwiedzenie Parku Przyrodniczego Zittauer Gebirge (Góry Żytawskie), który można oglądać z
obu stron granicy. Bardzo ciekawymi miastami
po drodze są miasta historyczne Zittau i Görlitz
z piękną architekturą lub Fürst-Pückler-Park
w Bad Muskau, należącemu do światowego
dziedzictwa kulturowego.

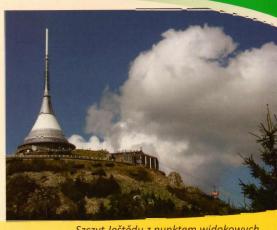

Od źródła... ... do Zittrau

Ścieżka rowerowa Odra-Nysa ma swój początek u źródła Nysy Łużyckiej, w pobliżu miejscowości Lučany nad Nisou. Źródło rzeki oznacza obelisk. Leży na zboczach Grzbietu Černostudničnego z górą o tej samej nazwie. Z kamiennego punktu widokowego, zbudowanego w roku 1905, umożliwiony jest widok do daleka, na Karkonosze, Góry Izerskie i Ještěd/Jeszczed.

Liberec ma 105.000 mieszkańców i jest centrem Czech Północnych. Obraz miasta wytworzony został podczas przebudowy na końcu XIX, w. Budowlami reprezentacyjnymi w stylu neorenesansowym są ratusz, budynek kasy oszczędnościowej, muzeum, łaźnie i teatr. Kilka ocenień otrzymała też 90 metrów wysoka budowa na Ještědzie (1.012 m). Ma ona kształt hyperbola rotacyjnego.

Szczyt Ještědu z punktem widokowych

Ścieżka rowerowa prowadzi wzdłuż Nysy do Jablonca mad Nisou, do miasta, które jest znane w świecie jako centrum przemysłu szklarskiego i handlu z biżuteria. O wcześniejszym bogactwie świadcza wspaniałe budowy, przede wszystkim w stylu secesyjnym. W miejscowości Milíře zmajduje się 20 metrowy drewniany punkt widokowy. Stąd otwiera się widok od Liberca aż do Styku Trzech Granici na Góry Izerskie.

Niedaleko Machnina jest widoczna przez rzeke ruina zamku Hamrštejn. Przetrwały resztki murów obronnych, resztki drugiej wieży i budynki mieszkalne a także piwnica wydrążona w skale. Warto odwiedzić Muzeum Strażackie w Chrastavie. W kierunku zachodnim od Bílégo Kostela znajduje się zamek Grabštejn, pierwotny zamek w stylu gotyki przebudowano później w stylu renesansowym.

Zamek Grabštejn w kierunku zachodnim od Bílégo Kostela

Punkt widokowy "Kamień Cesarski", miejscowość Rádlo

Zapora wodna "Josefův Důl" w Górach Izerskich

Góry Izerskie są najbardziej na północ wysuniętymi górarni w Czechach. Najwyższym szczytem po stronie czeskiej jest Smrk, którego wysokość wyrosi 1.124 metrów. Bakovec, o wysokość 1.005 metrów jest najwyższą górą bazaltową w Europie Środkowej. Ckoliczne równiny są również odpowiednie dla rowerzystów. Do tego są tu jeszcze dwie duże zapory wodne - Souš i Josefin Dul - które stużą jako rezerwuar wody pitriej.

Niedaleko od miejsca, gdzie spotykają się Republika Czeska, Niemcy i Polska, znajduje sie Hrádek nad Nisou. Miasto, które wspomniane jest po raz pierwszy już w roku 1235, leżało na ważnej drodze handlowej, która prowadziła z Czech przez Łużyce aż do Bałtyku. W okolicy Hrádka eksploatowano lignit. Łom Kristýna został później zalany a obecnie jest popularnym miejscem rekreacy inyra.

W kierunku południowym od Zittau spotykają się granice Polski, Czech i Niemiec. Punkt Trójstyku pośrodku Nysy Łużyckiej oznaczają na brzegu flagi trzech państw. Na granicy tej świętowano 1 mają 2004 rozszerzenie Unii Europejskiej. Po ścieżce rowerowej wynoszącej około 9 km można objechać punkt Trójstyku i w ten sposób przekroczyć w najkrótszym czasie trzy granice państwowe.

Punkt Styku Trzech Granic

Park Przyrodniczy Góry Żytawskie

Żytawski pociąg wąskotorowy

Park Przyrodniczy Góry Żytawskie jest klejnotem krajobrazowym w południowo - wschodniej części Łużyc Górnych. Szczególny urok najmniejszego średniogórza niemieckiego odzwierciadla się w górach piaskowcowych, kupach wulkanicznych i dolinach malowniczych. Rzeczywisty raj dla wędrowców przyciąga różnymi ścieżkami, przepięknymi widokami i zaskakującymi formacjami skalnymi. W krainie zachwyci Was oprócz innego ruina zamku i klasztora Oybin, przyrodniczy obszar chroniony "Jonsdorfskie Miasto Skalne" lub wyjątkowe górnołużyckie domy przysłupowe.

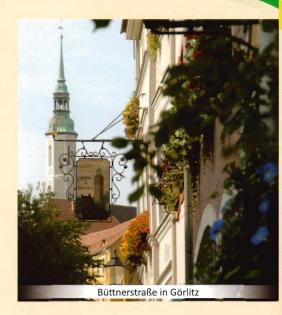
Miłośnicy lokomotyw parowych nie powinni w żadnym przypadku pozwolić, aby im uniknęła możliwość jazdy wąskotorową kolejką do Gór Żytawskich. Od roku 1890 jeździ "dźwięczący pociąg" z Zittau do Oybina i Jonsdorfu. Trasa przez Olbersdorf rozdziela się na dworcu w Bertsdorfie. Uspakajająca jazda w nostalgicznych wagonach lub w wagonie barowym trwa około 45 minut. Po 750 mm szerokich szynach dymająca ciuchcia zbliża się do swego celu z szybkością około 25 km/godz., możliwy jest również transport rowerów.

Następujące informacje uzyskacie w centrach informacyjnych wzdłuż całej trasy rowerowej Odra-Nysa:

- oferty turystyczne i oprowadzanie
- pośrednictwo kwaterunkowe
- usługi transportowe, transfery (np. do źródła Nysy)
- · wypożyczalnie i przechowalnie rowerów
- sprzedaż map turystycznych i rowerowych, literatury podróżniczej i upominków

O możliwościach transportowych na trasie i o wypożyczalniach rowerów prosimy się informować w centrach informacyjnych.

Macie **problemy techniczne** swego roweru? Skorzystajcie z usług serwisów rowerowych wzdłuż trasy rowerowej Odra-Nysa.

Od źródła do Zittau

Jablonecké kulturní a informační centrum, o. p. s.

Mírové náměstí 3100/19 • CZ-46601 Jablonec nad Nisou

① +420 4 83 35 73 35 • +420 7 74 66 76 77 @ info@jablonec.com • www.jablonec.com

Městské informační středisko Rychnov u Jablonce nad Nisou

☑ Květinová 498 • CZ-46802 Rychnov u Jablonce nad Nisou

1 +420 7 20 40 22 84 @ knihovna@rychnovjbc.cz • www.rychnovjbc.cz

Městské informační centrum Liberec

Mam. Dr. E. Beneše 1/1 • CZ-46059 Liberec

① +420 4 85 10 17 09 @ mic@infolbc.cz • www.infolbc.cz

Městské informační středisko Chrastava

☑ Liberecká 40 • CZ-46331 Chrastava

① +420 4 85 14 31 61 @ info@chrastava.cz • www.chrastava.cz

Turistické informační centrum Hrádek nad Nisou

① +420 485 14 06 34 @ infohradek@volny.cz • www.hradek.cz

Informacje o serwisach rowerowych po stronie czeskiej znajdziecie na stronicach internetowych www.jablonec.com a www.infolbc.cz.

Ze Žitavy do Görlitz

Tourismuszentrum Zittau • Touristische Gebietsgemeinschaft Naturpark Zittauer Gebirge/Oberlausitz e.V. • Touristinformation Zittau

- Markt 1/Rathaus D-02763 Zittau
- 449 (3583) 75 22 00, 75 21 39, 75 21 37 @ info@zittauer-gebirge.com www.zittauer-gebirge.com

Kloster St. Marienthal . Gästepforte

- St. Marienthal 1 02899 Ostritz
- 1 +49 (35823) 7 73 68 @ gaestepforte@kloster-marienthal.de www.kloster-marienthal.de

Internationales Begegnungszentrum St. Marienthal

- Marienthal 10 02899 Ostritz
- 1 +49 (35823) 7 70 @ www.ibz-marienthal.de

Zittau

- · Fa. Zweirad-Glaubitz
- · Fa. Rother
- · Fa. Schäfer
- · Zittauer Werkstätten für Behinderte e.V.
- ☑ G.-Hauptmann-Str. 76

☑ Ottokarplatz 10

Franz-Könitzer-Straße 6

 □ Theodor-Körner-Allee 1b 1 +49 (3583) 51 16 85

- 1 +49 (3583) 69 63 33

1 +49 (3583) 68730

1 +49 (3583) 51 19 79

1 +49 (3583) 70 23 27

Hirschfelde

Olbersdorf

· Fun aktiv point

- · Fahrradverleih/ Schlauchbootfahrten

Zur Landesgartenschau 3

1 +49 (35843) 25438

Ostritz

• IBZ St. Marienthal Marienthal 10 1 +49 (35823) 770

Görlitz

Görlitz-Information und Tourist-Service

- M Obermarkt 32 @2826 Görlitz
- 1 +49 (3581) 4 75 70 @ willkommen@europastadt-goerlitz.de www.goerlitz.de

Fischmarkt 4

≥ Jakobstraße 5

≥ Mühlweg 5

- Der Fahrradladen
- · Michas Bike- und
- Fitness-Shop
- Fahr x Rad
- Fahrradladen Helbig
- · Little John Bikes
- Radsport Kramer
- □ Luisenstraße 19 ≥ Heilige-Grab-Straße 26
- Reichenbacher Straße 118
- 1 +49 (3581) 76 73 47 (1) +49 (3581) 31 31 66
- ① +49 (3581) 73 05 65

1 +49 (3581) 41 07 27

1 +49 (3581) 41 70 86

1 +49 (3581) 73 38 15 ofer

+49 (172) 1 40 21 88

Z Görlitz do Bad Muskau

Touristinformation Niesky

- Zinsendorfplatz 8 02906 Niesky
- 1) +49 (3588) 2 55 80 @ touristinfo@niesky.de www.niesky.de

Natur- und Touristinformation • Erlichthof Rietschen

- Turnerweg 6 02956 Rietschen
- 1 +49 (35772) 4 02 35 @ kontakt@erlichthof.de www.erlichthofsiedlung.de

Bad Muskau-Touristik

- Schloßstraße 6 02953 Bad Muskau
- 1 +49 (35771) 5 04 92 @ info@badmuskau.info www.badmuskau.info

Niesky

- · Zweiracl Steffen
- Rothenburger Straße 28
- 1 +49 (3588) 20 17 90

- · Zweiradschuppen Silbe
- Görlitzer Straße 1
- 1 +49 (3588) 20 13 13

Rothenburg/O.L.

- Fahrradhaus Mimus
- Merkaer Straße 36
- ① +49 (35891) 3 56 52

Rietschen

· Forsthaus im Erlichthof

Mallmann Center

- M Am Erlichthof 1
- Rothenburger Straße 1
- 0 +49 (35772) 400 90 1 +49 (35772) 4 03 06

Bad Muskau

- · Fahrrad-Nawak
- Alte Schmiede, Bauhof 1
- 0+49 (172) 3 86 47 78 +49 (35771) 6 04 60 (April-D'Kt (ber)

- · Fahrrad Nowak . Bike-Shop
- Schmelzstraße 29 Clara-Zetkin-Straße 2
- 1 +49 (35771) 5 94 5C' D+49(35771) 6 92 84

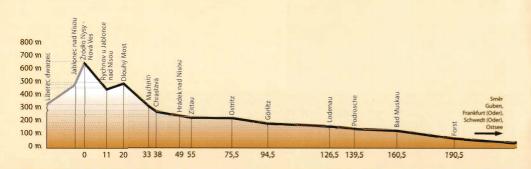
Weißwasser/O.L.

- · Zweirad Schmogrow
- Kari-Marx-Straße 17
- 1 +49 (35769) 20 75 37

Profil wysokościowy od źródła do Forstu

Wyjaśnienia piktogramów na przejrzystej mapie

trasa rowerowa "Odra-Nysa"

pozostałe trasy rowerowe
granice państwowe
granica województwa
autostrada/w trakcie budowy
szosa I. i II. klasy
pozostałe szosy i drogi
kilometraż
numery dróg
tunel
kolej ze stacją
kolejka wąskotorowa

granica parku narodowego

granica parku krajobrazowego

wyciag

granica CHKO

obszar chroniony

Milíř . 999

budynki, obszar zabudowany
las, obszary przemysłowe
punkt wysokościowy
rzeka, strumyk
przestrzeń wodna, teren bagienny
obszar wojskowy
kościół, zabytek sakralny
muzeum, punkt widokowy
architektura ludowa
atrakcja
jaskinia
zamek/twierdza
pałac
ruina
zabytek techniki

punkt informacyjny

lotnisko

Zittau ma dwa klejnoty, bardzo cenione w całych Niemczech. W kościele Św. Krzyża jest wystawione Duże Płótno Postne z roku 1472. Małe Płótno Postne z roku 1573 znajdziemy w byłym klasztorze Franciszkanów. Ratusz neorenesansowy i kościół Św. Jana zostały zbudowane według projektu Karla Friedricha Schinkela. Możecie też pójść popływać do sauny i wellness w historycznym środowisku późno klasycznych Łaźni Miejskich na zielonym obwodzie. Zielonym obwodem miejskim można też wspaniale pospacerować.

Na odcinku między Hirschfelde-Rosenthal i St. Marienthal w Ostritz jest ścieżka rowerowa wzdłuż Nysy szczególnie idylliczna. Dziewiczo romantyczną dolinę rzeki można na tym odcinku przepłynąć też łódką. W Hirschfeldzie jest otwarta maszynownia cieplarnia na elektrowni na węgiel brunatny, która została zamknięta w roku 1992 obecnie funkcjonuje jako muzeum techniki.

W hali o długości 150 m są wystawione turbiny, maszyny parowe i kotły.

Dolina Nysy

W St. Marienthalu, miejscowej części Ostritz, znajduje się najstarszy żeński klasztor Cystersów w Niemczech. Opactwo bezpośrednio na brzegu rzeki Nysy jest zamieszkiwane ustawicznie już od swego założenia w roku 1234. W byłych budynkach gospodarczych powstało Międzynarodowe Centrum Spotkań, w którym mogą turyści również przenocować. Do odwiedzin zaprasza również sklepik przyklasztorny, ogród roślin biblijnych lub tartak pokazowy.

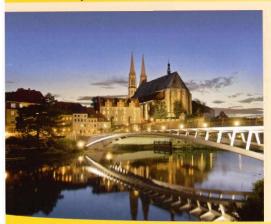
Klasztor St Mariethal w Ostritz

SHE HAS DOD

... dla niektórych najpiękniejsze miasto w Niemczech

Wcześniejszą eksploatację wegla brunatnego w kierunku południowym od Görlitz przypomina koparka korkowa, którą możecie obejrzeć w Hagenwerder. Kopalnia zamknieta w roku 1997 zmieniła się stopniowo na jezioro Berzdorfskie, które można obejść ścieżką o długości 18 km. Z 26 metrowego punktu widokowego na wzgórzu Neuberzdorfskim obejrzycie całe jezioro aż do Landeskrone, 420 metrów wysokiej góry obok miasta Gör-

Jezioro Berzdorfskie i Landeskrone

Od roku 1945 rzeka Nysa tworzy granicę niemiecko - polską. Obok hali miejskiej w Görlitz dostaniecie się do sąsiedniego Zgorzelca, oprócz innego do Domu Kultury - monumentalnej budowli pochodzącej z roku 1902, zbudowanej na pamiątkę cesarza Wilhelma I. Wschodnim brzegiem prowadzi droga do Muzeum Łużyckiego i do byłego domu teozofa Jakoba Böhme (1575-1624). Stąd pozostaje już tylko parę kroków do Mostu Staromiejskiego.

Św. Piotra obok Mostu Staromiejskiego

Budynek historyczny na Dolnym Targowisku

Przez Nyse prowadziła "Via regia". Okazałe domy na starej ulicy handlowej świadczą o wcześniejszym bogactwie handlowców z Görlitz. Dom Biblijny prezentuje sceny ze starego i nowego testamentu wyciosane w piaskowcu. Stare miasto ze swymi zabytkami w stylu późnej gotyki, renesansu i barka przetrwały w oryginale jako zabytek przestrzenny, swoistym sposobem też jako ksiega obrazowa architektury.

W najstarszym domu renesansowym w Niemczech, w domu Schönhof, zbudowanym w roku 1526 jest umieszczone Muzeum Śląskie. Dla 3. Saksońskiej Wystawy "Via regia" 2011 zmodernizowano kompletnie Kai-

Odporny rondel, podobnie jak Reichenbarska wieża i dom barokowy Neißstraße należą do kulturalno - historycznego Muzeum Miasta, Muzeum Przyrodnicze Senckenberg umożliwi zajrzeć do świata zwierzat i roślin.

Muzeum Śląskie w Schönhofie

Do starego miasta w Görlitz nawiązuje rozległa dzielnica z okresu założenia. Od teatru i od secesyjnego domu towarowego dochowanego w oryginale prowadzi na rynek Demianiplazt ulica Beliner Strasse, główna strefa handlowa nawiązuje bezpośrednio na dworzec z przepięknie malowaną halą przeszkodową. Po drodze znajduje się źródło Muschelminna-Brunnen na placu Postplatz i pasaż handlowa, która została zbudowana w roku 1908 dla handlowca Otto Straßburga.

Widok od secesyjnego domu handlowego na Tłustą Wieżę

Görlitz posiada wyjątkowe budowle sakralne. Święty Grób jest uważany za najwierniejsze wyobrażenie słynnego wzoru z Jeruzalem. Dzieło mające ponad 500 lat jest zasadzone do krajny pasyjnej. Obok parku miejskiego stoi synagoga zbudowana w roku 1911. Jest to jedyna świątynia żydowska w Saksonii, która przetrwała "Noc Kryształową" w roku 1938 prawie że pez uszkodzeń. Kościół Św. Piotra słynie ze swych organów słonecznych.

www.goerlitz.de

Ćwięty Grób

Z Görlitz...

... do Bad Muskau

W Zentendorfie przywita turystę piękny krajobraz przeznaczony do zabawy. Niemiecki i polski brzeg Nysy łączy drewniany mostek turystyczny w pobliżu atrakcji nazwanej Kulturinsel Einsiedel (wyspa kultury). Za pomocą przewozu i poprzez rozległe tereny leśne można po krótkiej drodze dojść do polskiego Pieńska. Stąd można przez Deškę dostać się ponownie na ścieżkę rowerową Odra-Nysa.

Kulturinsel Einsiedel

Łódką lub kajakiem można dopłynąć po Nysie do małego miasteczka Rothenburg. W tym małym mieście polecamy zajść na rynek z Ratuszem zrekonstruowanym w roku 1994 lub do Muzeum Miejskiego. Zaraz za kościołem ewangelickim zaczyna się park miejski, ze swymi 11 hektarami zaszeregował się jako jeden z największych parków krajobrazowych Łużyc Górnych. Do odwiedzenia zachęca Muzeum Techniki Lotniczej na lotnisku w Rothenburgu.

Jazda łódką po rzece Nysa

Wielka sensacja był powrót wilków do wolnej przyrody Łużyc. Od roku 2000 ich liczba corocznie wzrasta. Ślady wilków można pozorować na ścieżce rowerowej o długości 35 km, która w Steinbachu zbacza ze ścieżki rowerowej Odra-Nysa. Na jej trasie znajduje się osiedle Erlichthof w Rietschenzpierwotnymi domami drewnianymi. Ścieżka prowadzi aź do Parku Głazów Narzutowych (Findlingspark) w Nochten. Chodzi tu o wyjątkowy w Europie park krajobrazowy, który prezentuje oprócz ponad 6.000 kamieni polodowcowych również ukształtowany artystycznie ogród krajobrazowy.

Wilki łużvckie

www.neisseland.de

Nowym objawem jest historyczne leśno rolnicze urządzenie w Sagar. Z wdziekiem urządzone muzeum pozwala zajrzeć do byłego państwa stanowego Muskau. Można tu podziwiać ponad 110 letnia piłe ramowa, zabawki historyczne, urządzenia gospodarstwa domowego z dawnych czasów i inne rarytasy. Również z Sagaru można z łódki poznawać Nyse i jej przepiekna flore i faune. Odpoczynek i uwolnienie oferuje wioska saunowa ze swymi drewnianymi domami i światem pełnym doznań - Krauschwitz.

Tartak w Sagar

W Bad Muskau stworzył książę Pückler w pierwszej połowie XIX wieku swoje ogrodowe dzieło artystyczne, które jest zapisane od roku 2004 na Listę Dziedzictwa Światowego. Słynny park rozpościera się na 830 hektarach na obu brzegach Nysy, z tego jedna trzecia znajduje się po stronie niemieckiej. Wyraźnymi budowlami wzdłuż promenad jest stary i nowy zamek, stajnia i park wozowy, oranżeria a również podwójny most na wyspie Jeanett. Z wieży nowego zamku turyści mogą podziwiać fantastyczny widok na ten wyjątkowy park krajobrazowy.

Nowy zamek w parku księcia Pücklera w Bad Muskau

Geopark Muskauer Faltenbogen jest oznaczany jako kraina kulturowa ze względu na swoją rozmaitość geologiczną. Na południu transgranicznego obszaru przyrodniczego leży Weißwasser. Z punktu widokowego na górze Ciężkiej możecie ujrzeć kopalnię powierzchniową aż do elektrowni Boxberg. Z Weißwasser można pojechać na wycieczkę pociągiem leśnym Muskau aż do parku w Muskau lub do parku rododendronów w Kromlau z jego wyjątkowym mostem.

Kolejka leśna Muskau

